

Zárótanulmány

a „Civil Stratégiák a Magdolna-negyedben”

c. kutatásról

Készítette: dr. Balogh Eszter

Foresee Kutatócsoport

foresee
K u t a t ó c s o p o r t

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
I. A projekt célja, időtartama és módszere.....	3
II. A projekt legfontosabb eredményei	4
II. 1. Szervezeti profilok, kompetenciák és nehézségek	4
Civil szervezetek	4
RÉV8	10
II.2. Víziók és civil kooperáció.....	13
Víziók és az együttműködés feltételei.....	13
Új tevékenységi irányok és feltételei, és a szükséges együttműködések területei.....	16
III. A projekteredmények összefoglalása	21
1 sz. melléklet.....	22
2. sz. melléklet.....	24

I. A projekt célja, időtartama és módszere

A projekt célja volt feltérképezni a Magdolna-negyedben (továbbiakban: negyed) működő civil szervezetek profilját, infrastrukturális körülményeit és más szervezetekkel való kapcsolatának a természetét, illetve feltárni azokat a közös célokat, melyek mentén a szervezetek a jövőben együtt tudnak dolgozni.

A projekt 2009 októbere és decembere között zajlott. Az információk begyűjtése alapvetően interjú technikával történt. A szervezetek profiljáról, infrastrukturális körülményeiről, a létező partnerségeik természetéről egyéni interjúk segítségével nyertünk információt, míg az együttműködési feltételeket és lehetőségeket csoportos interjú módszerrel tártuk fel.

A Zöld Fiatalok Egyesülete mint projektgazda javaslatára a projektbe a negyed öt legaktívabb civil szervezet vezetőjét, valamint a RÉV8 – mint a Magdolna- program koordinátorának – két vezetőjét (a Kesztyűgyár vezetőjét és az épület-rehabilitációs program vezetőjét) vontuk be.

II. A projekt legfontosabb eredményei

II. 1. Szervezeti profilok, kompetenciák és nehézségek

Az egyéni interjúk felmérésben a bevont szervezetek vezetőivel készültek interjúk. (Interjúvázlatot ld. 1. számú mellékletben) A beszélgetésekben a szervezetek tevékenységével, infrastrukturális körülményeivel és a szervezet kapcsolataival összefüggő információkról kérdeztünk.

Civil szervezetek

A civil szervezetek infrastruktúrája

A megkérdezett civilek egy része már évek óta a kerületben dolgozik, s székhelye is ide köti őket. A civilek másik csoportja lokálisan csak pár éve kötődik a VIII. kerülethez, annak ellenére, hogy tevékenységüknek egy része akár nagyobb múlttal is rendelkezik. Ezek a szervezetek az önkormányzat és a Magdolna - Program helységpályázatának az eredményeképpen váltak „VIII. kerületi szervezetté”.

Ennek megfelelően a civil szervezetek mindegyike rendelkezik önálló irodával. Egy részük a helységet az önkormányzattól kapta, azzal a kikötéssel, hogy cserébe a lerobbant ingatlant felújítja. A civilek másik része a helységét a felújítási programjának a keretében kapta meg, a fentiekkel hasonló feltételekkel. Ez alól kivétel a Szigony Alapítvány, amely feladatából eredően eltérő feltételekkel használja ingatlanát.

Az ingatlanok nem túl jó állapotú, sok esetben vizes, nagy beruházással járó felújítást igénylő helységek; az egyik civil szervezet a felújítási költségek hiánya miatt az irodáját a mai napig nem tudja használni. A helységek általában komolyabb rendezvényeket, találkozókát valószínűleg nem tudnak befogadni, általában a szükséges irodai munkák és esetleg ügyfélfogadásra alkalmasak.

Két civilszervezet kivételével a megkérdezettek mindegyike alkalmaz önkénteseket. Ők általában diákok, ismerősök, barátok, de vannak „beeső” ismeretlen érdeklődők is közöttük. Az egyik szervezetnek a Wesley János Lelkészképző Főiskolával van megállapodása arról, hogy a programjába a főiskola diák önkénteseket küld.

Összesen egy szervezet tud néha az önkénteseknek ösztöndíjat adni. A többi esetben ezek a segítők térítés nélkül dolgoznak, egyes szervezetek még a költségeiket sem tudják fizetni (pl. útiköltség).

A civilek egyik legnagyobb problémája, hogy vagy egyáltalán nem rendelkeznek fizetett alkalmazottal, vagy azok létszáma radikálisan csökkent az évek során, mely a szervezetek működését nagymértékben nehezíti.

A civilek főbb tevékenysége egy szervezet kivételével kifejezetten a VIII. kerülethez és/vagy a Magdolna–negyedhez kapcsolódik.

Források

A civilek az infrastrukturális problémáik mellett a legnagyobb nehézségnek a forráshiányt tekintették. Az anyagi problémáik olyan mértékűek, hogy állításuk szerint lassan finanszírozhatatlanná válik a szervezet, ahogy fogalmaznak: „kivéreznek”. Ahol alkalmazott van, ott a fizetéseket jelenleg nem tudják kifizetni, illetve a forráshiánynak köszönhetően több szervezetben szükség volt a munkatársak létszámának csökkentésére.

Valamennyi szervezet legfontosabb bevételi forrása pályázati úton nyert támogatás. Figyelemre méltó, hogy csak egy civil pályázik aktívan uniós pénzekre, a többiek erről nem tettek említést. A megpályázott pályázati források elsősorban helyiek a RÉV8 kiírásai által. Több szervezet kiemelte, hogy számos munkát minden finanszírozás és forrás hiányában végeztek el.

A forrásigények leginkább a működési költségek fedezését és a konkrét tevékenységek finanszírozhatóságát érintik. Van olyan szervezet, amelynek vezetője maga finanszírozza a havi működési és rezszi költségeket.

Az egyik civil szervezet rámutatott arra a problémára is, hogy szakmai profilja miatt a pályázati kiírások többségének nem tud megfelelni, amely a pénzszerzési lehetőségeit igen nagymértékben leszűkíti.

A negyedben két civil szervezet rendelkezik közszolgáltatási szerződéssel alapfeladatok ellátására. Ezek a források is csökkennek.

Összesen két civil szervezet pályázik országos, minisztériumi és külföldi szervezetek által kiírt pályázatokra is. A civilek elsősorban a RÉV8 által kiírt forrásokra pályáznak. Ez mindenképpen figyelemreméltó, hiszen ez a civilek és a RÉV közötti függőségi helyzetre mutat rá. A kérdésre, hogy a többiek miért nem pályáznak többet, a szervezetek azzal magyarázták, hogy nincsen kapacitás arra, hogy a pályázatokat figyeljék, és arra sem, hogy megírják, illetve van olyan szervezet, amely ezt kompetenciahiánnyal indokolta.

Kapacitáshiány az oka annak is, hogy adománygyűjtéssel nem tudnak foglalkozni a szervezetek. Elmondásuk szerint ehhez is szükségük lenne egy fizetett alkalmazottra. Nagyon számítanának a gazdasági szektor adományaira, de kapcsolatrendszer és kapacitási okok miatt ez sem reális bevételi lehetőség.

A civil szervezetek tevékenysége

A szervezetek célcsoportja vegyes, bár talán a legfontosabb „közös nevező” a gyerekek csoportja. A célcsoportok széles skáláját alkotják:

- a környezetükkel napi ütközésben álló tinédzserek
- a nyolcadik kerületi családok
- az önkormányzati lakások lakói
- a 6- 8- 12 éves cigány és nem cigány gyerekek.

Mint látható a főbb kor- és célcsoportot a gyerekek és a fiatalok alkotják. A szervezetek ezt azzal indokolták, hogy prevenció okokból ezzel a társadalmi csoporttal érdemes foglalkozni hosszú távon.

A szervezetek tevékenysége is alapvetően ennek a társadalmi csoportnak a szükségleteit, fejlesztését célozza meg.

Tekintve, hogy ezen a területen alapvetően hátrányos vagy sokszorosán hátrányos, néha mély szegénységben élő családok, gyerekek élnek, így nyilvánvalóan a projektek többsége a gyerekek

beilleszkedését és fejlesztését, a családok segítségét, és az önszerveződést célozza meg. A gyerekekkel kapcsolatos tevékenységek nagy része a Magdolna Programhoz kötődik. Ezek általában a Kesztyűgyárban folyó foglalkozásokat jelentik, és elsősorban a kisebb gyerekeket célozzák meg. A kamaszokkal elsősorban egy szervezet foglalkozik, amely kifejezetten erre a korcsoportra specializálódott. A kamaszok problémája ezen a helyen kiemelt helyen szerepel, és külön kompetenciát igényel. Amint ezt a többi civil szereplő kiemelte, ezzel a korcsoporttal kevésbé tudnak mit kezdeni.

A gyermekekkel kapcsolatos főbb tevékenységi területek a következők:

- gyerekprogramok (készségfejlesztőtől a szabadidős foglalkozásokig)
- találkozóhelyek biztosítása
- segítő találkozások és szolgáltatások
- útmutatók, kiadványok, újság kiadása
- média megjelenések
- képzés, fejlesztés
- kortárs-segítő csoportok.

Míndezeken felül az egyik civil szervezet vállalta azt a szerepet, hogy a kerületben működő szervezetek (nem csak civil) között hálót hoz létre, amely munkában a partnerségek kiépítése a legfontosabb feladata.

A frissen alakult szervezetek közül az egyik érdekképviseléssel és konfliktuskezeléssel foglalkozik, mely elemzési és tényfeltárási, illetve az önkormányzatnál érdekartikulációs munkát jelent, illetve bekapcsolódik a folyó helység-felújítási munkákba is. A másik, zöld szervezet, a gyermekfoglalkozásokon túl projektkoordinációval, zöldesítéssel és közösségfejlesztéssel, valamint művészeti programokkal kapcsolódik be a negyed munkájába.

Amint látható, a helyi civilek alapvetően humán és közösségfejlesztő illetve segítő tevékenységet folytatnak. Kérdéses, hogy ezzel valóban lefedik-e a helyi szükségleteket, vagy léteznek olyan, le nem fedett kompetenciák, melyekre a negyednek és/vagy a Magdolna Programnak szüksége lenne.

Meg nem valósult programok és tervek

A programok meg nem valósulásának több oka van:

- a kudarcos pályázatok
- anyagi, valamint emberi erőforráshiány
- kompetenciahiány bizonyos szakmai területeken
- hirdetési és PR nehézségek
- tematikus fórum események hiánya, mely a lakossági participációt erősítené.

A szervezetek tervei a következő dimenziókban értelmezhetőek:

- módszertani szerepek megnövelése
- képzések szervezése, tartása
- újságok, kiadványok
- gyerekprogramok és általában a jelenlegi programok folytatása
- kapcsolatfelvétel más, kerületen kívüli civil szervezettel
- közösségfejlesztési munkák
- a gyerekek mellett idősebbek bevonása a programba.

Kapcsolatrendszer és kooperáció

A civilek ismerik egymást, és nagyvonalakban tudják, ki mivel foglalkozik. A valódi együttműködés mégis *ad hoc* jellegű és a munkakapcsolat általában támogatási nyilatkozatok kiadásában merül ki.

Ennek több oka lehet. Egyrészt vélhetően a rendelkezésre álló információk nem elég pontosak arról, hogy konkrétan ki milyen munkát végez a negyedben; a szervezetek milyen emberi erőforrásokkal rendelkeznek, és milyen egyéb kompetenciákhoz férnek hozzá akár kerületen kívülről akár önkénteseken keresztül. Erre példa, hogy az egyik szervezet külön kiemelte, hogy mikor partnerségről van szó, nem szervezetekben, hanem feladatokban és kompetenciákban gondolkoznak, de ezeket a feladatokat és kompetenciákat nem találják sehol. Állításuk szerint a többi szervezet inkább programszervező tevékenységet, mint valódi szakmai munkát végez.

Összességében ugyanakkor a kapcsolatháló működtető civil szervezet képviselője kiemelte, hogy a szakmai közelség megteremtődött, megtörténtek az egymásra találások és a civileknek sikerült egy olyan stratégiát megalkotniuk, amelynek az önkormányzat is örült. A kerület etnikai adottságai miatt nagyon komoly gond, hogy roma szervezeteket nem igen lehet elérni. Összefoglalva azonban elmondható, hogy a civilek széleskörű tevékenység-skálát fednek le a kerületben.

Külön szükséges kiemelni, hogy a civilek igen kritikusak az iskolával és a gyermekjóléti szolgálattal szemben. Tulajdonképpen nincs kapcsolat közöttük, ami a gyermekvédelmi munka hatékonyságát igen nagymértékben gyengíti.

Az önkormányzattal általában nincs élő kapcsolat, vagy ha mégis, az formális vagy kifejezetten nem jó. Legfőbb kritika velük szemben, hogy a civilekkel csak papírforma szerint számolnak, és forrásokat sem biztosítanak számukra.

A hivatallal inkább a RÉV8-on keresztül van kapcsolat, melynek a helyzete az önkormányzat és a civilek között eléggé speciális, illetve döntési és végrehajtási kompetenciái eléggé korlátozottak.

A RÉV8-cal szemben a civilek szintén kritikusak. Legfontosabb kritikájuk, hogy nem egyértelmű identitásuk, pozíciójuk, a szerepük folyamatosan változik. Volt olyan civil szervezet, amely igényelné, hogy a RÉV8 ismerje meg jobban a szervezet munkáját. Ez a szervezet nincsen azzal sem tisztában, hogy a RÉV8 számol-e velük a „Magdolna-negyed profilban”.

A RÉV8 általában abban támogatja a civileket, hogy a köztéri munkákban segíti a munkák megvalósulását (pl. területfoglalási engedélyek ügyében közbenjár), segíti a kiadványok megjelenését. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy azok a szervezetek, melyek mindennapos munkakapcsolatban állnak a RÉV8-cal, az együttműködést olajozottnak, rugalmasnak értékelik; ez alól egy szervezet képez kivételt, amelynek háttérében személyes konfliktus állhat.

Az egyik civil a RÉV8 és a közöttük levő lehetséges szorosabb együttműködés területének tekintette az önkéntesek verbuválását. Probléma, hogy kevesen jelentkeznek önkéntes munkára, így a civilek nem tudnak szűrni közöttük, és általában minimális feladatokat adnak nekik. Ugyanakkor kiemelésre került, hogy az együttműködés eredményeképpen hatékonyabban tudnák hirdetni az önkéntes munkalehetőséget.

Elvárások a többi civil szervezettel szemben, ha munkakapcsolatba kerülnének egymással:

- ne azonosítsák a szervezetet azzal a világgal, amivel dolgoznak
- tisztelni a másik kompetenciáit: számoljanak az szervezetek speciális kötelezettségeivel és vegyék tudomásul a módszerek sajátosságait, elismerjék és igénybe vegyék a kompetenciákat
- az együttműködés konkrétumok mentén folyjék, mivel a munkavégzés során sokszor változik a „kliensek” szükséglete
- pontosan ismerjék egymás tevékenységét, működését, kompetenciáit és ez legyen ez nyilvános
- legyen közöttük egy élő mindennapi kapcsolat
- kommunikációs normák kidolgozása, melynek egyik alapelve az időben való tájékoztatás
- egyenrangú kapcsolat legyen közöttük, ne alakuljon ki függőség a szervezetek között
- legyenek jó szervezők
- rendelkezzenek megfelelő és korszerű kompetenciákkal

A jó partneri kapcsolatok kialakulását, működtetését akadályozó tényezők:

- nincsen a kerületben generációs felfrissülés: új fiataloknak kellene több lehetőséget biztosítani
- önkéntesek hiánya
- a Köztámháló programnak több lehetőséget kellene adni
- a pártviszályok felaprózzák, ellehetetlenítik a terveket, így szabályozni kellene a képviselőtestület munkáját.
- nincs kapcsolat az üzleti szférával
- forráshiány, lerobbant a helységek
- nincsenek az új szükségletek feltérképezve a lakosságcsere óta
- nincsen a civilek között stratégiai együttműködés
- „ötletlopás”
- információval való visszaélés.

Elvárások a Rév8-al való kapcsolatban

- ne csak a végrehajtási szakaszba, hanem a tervezési szakaszba is vonja be a civileket
- tegye átláthatóvá a rehabilitációs programot
- legyen az ütemezésben kiszámítható: mikor történik a fejlesztés és milyen forrás lesz hozzárendelve
- a helységpályázaton nyert civilek helységeivel kapcsolatos vitáit kezelje, és zárja le, tegye a helységeket esztétikusabbá
- vonja be a civileket a programértékelésbe is, és ismertesse meg az elemzési szempontokat. (a Kesztyűgyárban megvalósult)
- ne tartsa vissza az információt, legyen átlátható
- legyen a civilekkel élő kommunikáció
- ne hivatkozzon mindig az önkormányzattal való konfliktusára, mivel ebbe a civilek nem látnak bele és csak információkat csepegtetnek számukra
- segítsen a működési feltételek biztosításában
- bizonyos ügyekben adja át a felelősséget a civil szervezetek számára
- rendeljen pénzt a munkákhoz
- legyenek közös céljaik
- vezesse a rehabilitációs programot
- adjon legitimitást a civileknek
- merjen bevonni külsős embereket a projektjeibe
- rendezze régi konfliktusait

- konkrétumok mentén tárgyaljon a civil szervezetekkel.

Elvárások az önkormányzattal szemben

- A civil ügyeknek legyen gazdája.
- Az önkormányzat és a civilek között szűnjön meg a rivalizálás, legyen a civileknek tekintélyük, elismertségük, támogatásuk
- Az önkormányzat helyezzen ki bizonyos feladatokat a civil szektor számára. Szűnjön meg a látszólagos munkakapcsolat, véleményeztetés.
- Ne tegye a civileket tőle függővé, legyen egyenrangú a kapcsolat a civil és az önkormányzati szektor között.
- A kapcsolatot ellehetetlenítő bürokrácia az ügyekkel kapcsolatban csökkenjen.
- Az önkormányzat a civileket támogassa meg a munkájukban.

Konfliktusok, problémák

A vizsgálat nem mutatott semmilyen komoly konfliktusra, mely a civil szervezetek között robbant volna ki. Akut konfliktusok, párhuzamosságokból eredő versengések tapasztalataink alapján nincsenek.

Ennél sokkal konfliktusosabb a RÉV8-cal és az önkormányzattal a kapcsolat. Ennek forrásait ld. fent.

Akut, s talán mediációval feloldható ügy a helységekkel kapcsolatos felújítási problémák.

RÉV8

A Rév8-cal készített interjúk kissé különböztek a civilekkel készült beszélgetésektől. Ezeken a beszélgetéseken alapvetően a programról, az önkormányzattal és a civilekkel való kapcsolatokról kértünk információkat.

MNP Programok

A rehabilitációs program nagy kihívása, hogy hogyan lehet a lezárult projektek fenntarthatóságát biztosítani. Világossá vált, hogy pusztán a participáció elve nem biztosítja a fenntarthatóságot. A programok konkrét résztvevői vigyáznak a felújított házakra, de a ház többi lakója nem érzi magáénak az ügyet. A probléma elsősorban a nagyobb bérházakban kumulálódik, a kicsi és remélhetőleg a társasházakban ezekkel a problémákkal kevésbé kell számolni. A bevonás, a szomszédsági tanácsok felállítására felkérést intéztek egy civil szervezetnek, amely a teljes közösségfejlesztési projektet levezényeli és szakmailag kivitelezi.

A Kesztyűgyár elsősorban a civileknek ad helyet, melyet pályázati úton tesz lehetővé. A programok jórészt gyermekeknek szólnak. A felnőtteknek szóló programok főként a kábítószer-

használattal kapcsolatosak. A civilek és a Kesztyűgyár legnehezebb feladata a toborzási munka. A RÉV8 szerint a civilek sokszor esnek abba a hibába, hogy nem a szülőkhöz szólnak, miközben a szülők befolyása igen erős ezekben a családokban.

A Kesztyűgyár programjaiban igen nagy probléma, hogy nehéz találni olyan külső partnert (pl. sportedzőt) aki a Magdolna-közegbe eljönne. Ez a felajánlható, meghirdethető programok körét jelentősen leszűkíti.

További probléma, hogy a civilek és a RÉV8 kötött munkaidőben dolgoznak. A programok nem igazán illeszkednek a gyerekek napirendjéhez. A programok többségét az iskola utáni időpontokra kellene meghirdetni. Ennek akadálya, hogy nehéz embert találni, aki a késő délutáni kora esti időpontban hajlandó dolgozni.

Kapcsolat a civilekkel

A civil szervezetekkel a kapcsolatuk általában jó. Civil feladatnak alapvetően közösségfejlesztési és humán programok szervezését tekintik. A nagyobb volumenű, forrásigényű programokba nem vonják be a civileket, de ezek kisebb parciális ügyeire adnak felkérést.

A rehabilitációs programnak a legintenzívebb kapcsolata a Szigony Alapítvánnyal van, mivel a rehabilitáció során számos pszichiátriai problémával szembesülnek.

A RÉV8 felel a Kesztyűgyár épségéért. A Kesztyűgyár ezért a civil szervezetektől elvárna, hogy a házban egyedül merje őket hagyni. Erre egyelőre nincsen mód, mivel a civilek reputációja még nem elég magas a gyerekek előtt, a fegyelmezési feladat egyelőre a RÉV8 munkatársaira hárul. A fegyelmezési kompetenciák fejlesztése mellett a másik megoldásnak a roma segítők bevonását tekintené.

A civil szervezetek problémája és egyben a RÉV8 kritikája, hogy az önkéntesek elsősorban olyan értelmiségi fiatalok, akik nagy hatással nem tudnak lenni a gyerekekre, és a szabályokat nem tudják betartatni. A közeg, amivel találkoznak, felkészületlenül éri őket, nem rendelkeznek megfelelő konfliktuskezelési készségekkel. Az önkéntesek között a fluktuáció túl nagy, a gyerekek nem tudják archoz kötni a programokat, mely azok vonzalmát csökkentik. Hasonló probléma, hogy a civilek általában kiscsoportokat visznek, és a nagycsoportokban felmerülő magatartási problémákat és csoportdinamikai kérdéseket nem tudják kezelni. Ugyanakkor a RÉV8 azt a programot tartja sikeresnek, amely ráérez a gyerekek szükségleteire, népszerű és járnak rá, hiszen a jó programok szájról-szájra terjednek. A túl változatos programok nem népszerűek, nem jól kommunikálhatóak.

A RÉV8 szerint a civilek legnagyobb problémája az emberi kapacitásaikkal és a forrásaikkal kapcsolatos. A RÉV8 maga úgy gondolja, hogy a jó szakmai munkát meg kell fizetni, nem szabad kizárólag a jótékonyságból nyújtott munkára építeni. A RÉV8 fizetne többet és pontosabban, de ez rajtuk kívül álló okok miatt nem mindig sikerül.

A RÉV8 elvárásai a civilektől a közös munkavégzésben

- legyen önálló aktivitásuk
- legyen saját elképzelésük
- legyen saját forrásuk céljaik megvalósításához
- vállalják fel a lakók felé a kommunikáció feladatát.

A civil szervezetekkel való kapcsolat problémái

- A civilek időről időre eltűnnek. Nincsen folyamatos kapcsolat velük.
- Nem tudni a projektjeikről, mikor mit csinálnak.
- Nem jelzik, hogy van-e kapacitásuk, és ha igen, milyen mértékben.
- Nem jól kommunikálnak, nem adnak visszajelzéseket a levelekre és a programokra.

Az oktatás területén az iskolával jelenleg nincsen kapcsolatuk.

A RÉV8 szempontjai a civil szervezetek kiválasztásában

- legyen személyes tapasztalata róluk
- legyenek jó referenciáik
- legyenek kompetensek a témában: legyen mögöttük legalább egy lebonyolított projekt
- a tőkeerő és a humán erőforrás másodlagos szempontnak számítanak.

Kapcsolat az önkormányzattal

A RÉV8 civilekkel való kommunikációját megnehezíti, hogy az önkormányzattal ellentmondásos a viszonya. Döntéseiket nem tudja megindokolni a civil szervezetek felé, tulajdonképpen akadályok vannak abban, hogy egyenrangú kommunikációt folytasson velük. Az MNP Programon keresztül magának a szervezetnek az oktatási, nevelési intézményrendszerrel van kapcsolata. Ugyanakkor érdekes az a helyzet, hogy a Kesztyűgyár már az óvodán kívül nem igen tud kapcsolatot teremteni az intézményekkel. Problémás a kapcsolat az iskolával, a gyermekvédelmi intézményekkel. Feltételezik, hogy ezen intézmények nem is tudnak róluk. Például nagy igény lenne a sportrendezvényekre és szakkörökre, de erre nem áll rendelkezésre helyszín, az iskola nem adja oda a tornatermét. Egyedül az óvodával van élő kapcsolatuk, általában meghívják az óvoda programjait a Kesztyűgyárba. A közintézményekkel az e-mail kapcsolat egyáltalán nem működik.

Az önkormányzattal való kapcsolat a következő dimenziókban problémás:

- Az önkormányzat nem ad a RÉV8-nak kellő autonómiát.
- A RÉV8-nak mindenről előterjesztéseket kell írnia.
- Az önkormányzat erős bizalomhiánnyal viszonyul feléjük, amelynek az okát nem tudják.
- Az önkormányzat mindent ellenőriz.
- Tulajdonosi attitűdöt folytat a projektbonyolító RÉV8-al szemben.
- Projektszinten ütköznek ki a politikai csatározások, melyek a programokat és a döntéseket lassítják.
- Az önkormányzat nem ad információt, párhuzamos projekteket futtat és a feladatokat nem delegálja feléjük.
- Az önkormányzat általában a RÉV8-cat hibáztatja a kedvezőtlen folyamatokért. Így a RÉV8 két tűz között áll a civilek és az önkormányzat között.

II.2. Víziók és civil kooperáció

Az interjúk felmérés eredményeit használta fel a 2009. november 17-én megrendezett fókuszcsoportos találkozó. A civil szervezetek egy vitaanyagot kaptak a felmérés eredményeiről (2. sz. melléklet), ez készítette fel őket a vitára. A fókuszcsoport egy moderált beszélgetés volt, amelynek kitűzött célja egy leendő civil stratégia alapelemeinek a kidolgozása volt.

Víziók és az együttműködés feltételei

'Magdolna-víziók'

A Magdolna-negyed jövőjéről a résztvevők víziókat fogalmaztak meg. A víziók az elkövetkező öt évre vonatkoznak. A civilek legáltalánosabb pozitív víziója, hogy megállítható legyen a negyed leszakadása és a negyedből való elvándorlás.

A negyed jövőjét meghatározó legszélesebb dimenzió az önkormányzat szerepe és hozzáállása a programhoz. Bár a fókuszcsoporton senki nem képviselte az önkormányzatot, így érdemi gondolatok erről a pólusról nem érkeztek a projektbe, megfogalmazódott, hogy a nyitottsága, a projekttel kapcsolatos pozitív támogató attitűdje igen fontos.

A jelenleg futó projektek döntő része kb. öt év alatt tud „beérni”. Releváns kérdés, hogy a futó projektek ki tudnak-e teljesedni, be tudnak-e érni az elkövetkező években. Ennek bizonytalansági faktora, hogy nem tudni, mi lesz a Magdolna Programmal 2010 májusát követően. A döntés az államigazgatási, politikai szektor kezében van. A Magdolna-víziók realitását meghatározza, hogy ekkor mi történik, a civilek milyen alternatív válaszokat tudnak adni a program esetleges befagyását követően.

A programok sikerének kulcsa az is, hogy a környékbeli iskolák, nevelési intézmények milyen válaszokat és alternatív programokat tudnak nyújtani a speciális, nehezen kezelhető gyerekek, fiatalok mentális és szociális problémáinak a kezelésére. Jelenleg ezek a programok, válaszok hiányoznak, az intézményekkel a civilek érdemi szakmai kapcsolatot vizionáltak.

A kis változások és a folytonosság elve alapján gondolkozva a vízió megvalósításához több eszköz és feltétel fogalmazódott meg, melyek a következők:

1. új civil stratégia kidolgozása és a civil szervezetek szoros együttműködéseinek kialakítása
A civilek megerősödése és intézményesülése olyan mértékben, hogy a kerületben kritikus tömegként tudjanak megjelenni és az államigazgatási szervek ne tudják őket megkerülni. Ennek érdekében szükség van:
  - a civilek pályázatírási kompetenciájának fejlesztésére
  - olyan civil intézményrendszer kialakítására, amely képes külső forrásokat befogadni.
2. szükségletorientált szolgáltatások biztosítása a negyed lakóinak
3. autonóm művelődési központ megteremtése, amely szükségletfókuszú szolgáltatásokat tud nyújtani a negyed lakóinak.
4. a lakossági participáció intézményesítése
5. a közösségi ház szolgáltatásaihoz kapcsolódó kompetenciák és célcsoportok tisztázása, a közösségi ház profiljának tisztázatlanságából eredő „skizoid” érzés megszüntetése.

(Annak tisztázása, hogy mely programoknak kell szólnia a negyed speciális szükségletű, marginizálódott csoportjainak és melyeknek a helyi „többségi társadalomnak”.)

1. Civil stratégia, együttműködés fejlesztése, civil intézményesülés, civilek kritikus tömegként való reprezentációja a területben

A résztvevők kölcsönösen megerősítették egymást abban, hogy a legnagyobb probléma az anyagi és humán erőforrás hiány, illetve a civil szektor gyenge reprezentativitása és érdekérvényesítési képessége. A beszélgetés már az elején arra futott ki, hogy ebben a civilek és a RÉV8 erős kooperációja és a civilek stratégiai együttműködése tud érdemben segíteni.

A civilek eddigi képviseleti és érdekérvényesítési munkája nem tudott elég sikert felmutatni, az egyik civil szerint a részvételi ügyekre senki nem kíváncsi, és az eddigi munka teljesen amortizálódott.

Az alábbiakban táblázatos formában mutatjuk be, hogy milyen megoldandó problémákra milyen stratégiai jellegű víziókat fogalmaztak meg a résztvevők. A víziók egyben a leendő „civil stratégia” alapelemei is.

Megoldandó problémák	Stratégiai víziók
<p>Humán erőforrás és anyagi erőforrás hiány.</p> <p>Civil szervezetek pályázási kompetenciájának hiánya</p>	<p>A civilek összefogásával, pályázatok útján és külső források bevonása által kezelni a forráshiányos helyzetet. A sikeres pályázati munkában fontos tényező a humán erőforrás ösztönzés, az önkéntesek eredményesebb aktivizálása, megtartása és a fizetett alkalmazottak tartása</p>
<p>A civil szervezetek nem tudnak eleget egymás kompetenciáiról, kapacitásairól, tevékenységeiről.</p>	<p>Hatékonyabb kommunikáció.</p> <p>Kommunikációs felületek és tematikus fórumok kialakítása.</p>
<p>Koncepcióhiány a negyed fejlesztéséről a civilek együttműködéséről.</p> <p>Az önkormányzat, a hivatalos szervek a civileket nem veszik elég komolyan.</p> <p>Sikertelen érdekérvényesítés az önkormányzat felé.</p>	<p>Civilek szerepét megerősíteni abban, hogy az önkormányzatra nagyobb hatást, nyomást tudjon gyakorolni. Lobbyhelyzet és szerep kialakítása.</p> <p>A szervezetek és programok függetlensége a helyi politikától.</p> <p>Civil bázis kiépítése: embereket képviselő „kritikus tömeg” létrehozása.</p> <p>Új civil szervezetek és szervezeti tanácsok kialakítása, illetve képviseleti szerveződések kidolgozása, működtetése.</p> <p>Hivatalos weboldal működtetése.</p> <p>A RÉV8 elérhetővé teszi az általa készített felmérések eredményeit, adatait.</p> <p>Civil stratégia kidolgozása, melyben a három fő pillér: az állami, piaci és civil szektor is megjelenik.</p> <p>Cselekvési terv elkészítése, amely legalább 5-6 évre szól. Ez a lakosság vélekedéséből, megfogalmazásából születik meg (ez fog attitűdváltozást eredményezni a participáció területén).</p> <p>A civilek és a program rugalmasan képes alkalmazkodni a</p>

	<p>folyamatos változásokhoz és fenntartható a fejlődés.</p> <p>Külső programok befogadására is alkalmas civil szervezetek.</p> <p>Kompetenciafejlesztés tapasztalatcsere, közös munka által.</p> <p>Több éve megválaszolatlan kérdések megválaszolása.</p> <p>Civil szervezetek által készített elemzések és javaslatok figyelembevétele a döntéshozatalban.</p> <p>A civilek bevonása a szükségletfelmérésekbe, a döntés-előkészítési munkákba.</p>
--	--

2. Szükségletorientált szolgáltatások biztosítása a negyed lakóinak

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a civilek nem minden esetben tudnak a lakók valódi szükségleteit megcélzó szolgáltatásokat és programokat nyújtani. Ez a probléma például megjelenik a Kesztyűgyárban.

Jelentős probléma az is, hogy az alapszükségeket célzó szolgáltatások igen ritkák. Konszenzus született abban, hogy a lakossági aktivitásban akkor érhető el számottevő növekedés, amennyiben az alapszükségeket sikerül kielégíteni.

A szolgáltatásoknak a családokat kell megcélozniuk, mivel a fiatalokra a családjukon keresztül lehet hatást gyakorolni. A legfontosabb célcsoportok az utcán csellengő kamaszok, a marginalizált társadalmi csoportok, a közönyössé vált roma fiatalok. Fontos szakmai vízió, hogy a gyerekeket utcai szociális munkával az intézményi programokra kell szocializálni, bent kell őket tartani a Kesztyűgyár programjaiban. A művelődési központnak nemcsak gyerek, hanem családi, szülői csoportokat és programokat is nyújtania kell. A szolgáltatási paletta kidolgozását megelőzően szükségletfelmérésre van szükség.

További probléma a szakmai kompetenciák keveredése a civil szektorban. A hagyományos szociális munka és a szabadidős programok keverednek egymással, és folyamatosan és akkut módon megjelenő ügy a kompetens szakemberek hiánya. Ennek megoldására – a civil stratégia kialakításán belül – tisztázni kell és ketté kell választani, hogy a programok a problémás társadalmi csoportokat, vagy a nagyobb tömegeket célozzák-e meg. Tisztázni kell továbbá a programok célját. Támogatni kell a civilek kompetenciafejlesztését és szakmai alapú együttműködését, valamint, ha szükséges, külső emberi forrásokat is be kell vonni a programokba.

3. Szükségletfókuszú szolgáltatásokat nyújtó autonóm művelődési központ (Kesztyűgyár)

Igen komoly problémát jelent, hogy nem tudni, mi lesz a Kesztyűgyár sorsa 2010 májusát követően. A rendezetlen helyzet a civil szervezetek és a Magdolna Program jövőjét is különösen nagymértékben meghatározza. Amennyiben a művelődési központ működése megszűnik, annyiban számos civil szervezet negyedhez kötődő tevékenysége is zsákutcába futhat.

A Kesztyűgyár víziója, hogy az önkormányzattól független, autonóm szervezet jöjjön létre, mely programjait és profilját kisebb igazgatási és politikai kontroll nélkül, a civilekkel és a negyed lakóival nagyobb mozgási területtel való rendelkezéssel tudja kialakítani. A központ az önkormányzati támogatás mellett külső források bevonására képes független szervezet (Kht. vagy nonprofit szervezet) kíván lenni.

A központ szolgáltatásainak a családokat és a felnőtteket kell megszólítani. Jelenleg tevékenységét gyermekprogramok dominálják, melyen változtatni szükséges. A felnőtt lakosság mellett a legproblémásabbnak tekinthető kamaszokra kell különösen nagy hangsúlyt helyezni.

Jelenleg a Kesztyűgyárban nem működőképesek az integrált programok. A szakadék a roma és a nem roma lakosság között olyan mértékű, hogy a művelődési ház szerint a 'szegregált programok' tudnak igazán sikerre jutni. Elmondásuk szerint annak ellenére, hogy a programok mindenki számára nyitottak, az idő során romák és nem romák által látogatott programok alakultak ki. A programok szervezésében erre a speciális körülményre kell tekintettel lenni és szakmai dialógust, egyeztetést szükséges tartani a probléma kezeléséről a civilekkel.

Fontos jövőkép, hogy a művelődési központ civilekkel való szakmai kapcsolata nem a programok szervezésében merül ki, hanem – ideális esetben – a civilek számára delegálná az elérés, a közösségfejlesztés és a kapcsolattartás (különösen a kamaszokkal) feladatait.

Különösen fontos a helyi oktatási és nevelési intézmények bevonása és a programban való benntartásuk. Jelenleg velük nem igen van kapcsolat, ennek megváltoztatásában az önkormányzat és az intézmények vezetőinek a szerepe kiemelkedő.

4. A lakossági participáció intézményesítése

A civil szektor megerősödését jelzi, ha a lakossági participáció erős a döntések előkészítésében, végrehajtásában és a fenntartásban. Egységes álláspont alakult ki abban a tekintetben, hogy az aktív lakosok körét bővíteni szükséges. A csoport ennek több módját, eszközét különböztette meg.

- a fent említett alapszükségletekre fókuszáló szolgáltatások bővítése és tematizálása;
- a lakosokkal folyó kommunikációs munka fejlesztése;
- a lakossági vágyak, szükségletek felmérése, és egy erre alapuló cselekvési terv kidolgozása, melyet a civil szektor közvetít, képvisel az önkormányzat felé;
- a lakosság képessé tétele a participációra;
- közösségfejlesztés, mely a szakadék helyett hidat épít a kettészakadó helyi társadalom között. Cél a közös életfelületek, szükségletek tematizálása, megteremtése és a közös érdekeltségek megfogalmazása. Az egyes embereket személyesen kell megkeresni, igényeiket személyes beszélgetések során kell feltárni.

Új tevékenységi irányok és feltételei, és a szükséges együttműködések területei

A víziók és a megvalósulás feltételeinek a definiálását követően körvonalazódtak, hogy a szervezetek milyen vállalásokat tudnak tenni a jövőre vonatkozóan. A vállalások megfogalmazása egy-egy esetben már olyan konkrétumok felé is elmozdult, hogy egyes szervezetek más szervezetek konkrét projektjeibe tettek együttműködési elköteleződést. A párbeszéd olyan információkat hozott felszínre, amelyekből kiderültek nehézségek az egyik és kapacitások vagy kompetenciák a másik oldalról. Ebből következőleg a projektek kölcsönös erősítése már ezen első, párbeszédet biztosító helyzetben láthatóvá vált.

A vállalások egyrészt a már megindult projektek folytatására, másrészt új, az intézmény profiljába illő tevékenységbővítésre vonatkoztak. A vállalásokat és a megvalósítás feltételeit az

alábbiakban szerzetenként mutatjuk be táblázatos formában. A színessel szedett sorokban a konkrét együttműködési tereket emeljük ki.

Új tevékenységek irányvonalai	A megvalósulás feltételei
REV8	
Magdolna Program II (MPII) befejezése	Politikai és kormányzati akarat és finanszírozás
Eddigi programok folytatása, úgymint a civilekkel való együttműködés, a házfelújítások, városrehabilitáció, a képzések, a Kesztyűgyárban folyó foglalkozások.	
Palota-negyed felújítása Corvin sétány	
Négyház Egyesület	
Szociális városrehabilitáció folytatása.	A konkrétumok megismerése a szociális városrehabilitáció kapcsán. Szoros együttműködés a Rév8-cal és az önkormányzattal.
Üres lakások felszámolása és a jogellenes működések rendezése.	
A szociális anomáliák felszámolása.	
Szigony Alapítvány	
Engedélyek megszerzése a szociális foglalkoztató megindításához.	Az önkormányzat hamarosan megadja az engedélyeket .
Az újrahasznosító szociális foglalkoztató megalakulása.	sikeres pályázatok
A szervezetre akasztott „bolond stimga” felszámolása, de legalábbis ennek mérséklése a lakosság szemében	más civil szervezetekkel való együttműködés
A helyi szükségletekre adekvátabb reakciók és szolgáltatások megfogalmazása	Humán erőforrás növelése a szervezetben
Művészek mozgósítása: Szigony Alapítvány és ZÖFI együttműködése	
Zöld Fiatalok Egyesület (Zöfi)	
Vállalja a negyedben a kommunikációs munkát. Ennek főbb irányai: <ul style="list-style-type: none"> • a fiatalok megszólítása • akciók szervezése és kommunikációja a rehabilitáció irányairól • a Magdi újság folytatása • a MNP-n belül a párbeszéd segítése az aktorok között • civilek és a lakosok felé párbeszéd elősegítése és megvalósítása • reflektálás és rákérdezés az önkormányzatban zajló folyamatokra. 	Forrásszerzés hazai, külföldi, magán forrásokból. Oknyomozó újságírási irányvonal kiépítése az újságban. Helyi lakosok, romák hatékonyabb bevonása a folyamatokba. Önkéntesek bevonása, verbuválása és megfelelő motiválása a negyedben folyó munkákba. Több szakember bevonása a konkrét feladatokba. A problémákra, szükségletekre konkrétan célzott feladatok és célok megfogalmazása.
Akciók folytatása hosszútávon (pl. börze)	Önkéntesek bevonása, verbuválása és megfelelő motiválása a negyedben folyó munkákba. Több szakember bevonása a konkrét

	<p>feladatokba.</p> <p>A problémákra, szükségletekre konkrétan célzott feladatok és célok megfogalmazása.</p>
A művészek felkeresése és közvetítése a Szigony Alapítvány által működtetett újrahasznosító műhelymunkához.	Szorosabb együttműködés és jobb kommunikációs munka a két szervezet között.
Participációs munka a negyed lakosai között	<p>Szoros együttműködés kialakítása a Nap Klubbal.</p> <p>A kapcsolat felvétele és az együttműködés kialakítása a Wesley Főiskolával és az Oltalom Egyesülettel.</p> <p>A helyi lakosok és romák hatékonyabb bevonása a folyamatokba.</p> <p>Önkéntesek bevonása, verbuválása és megfelelő motiválása a negyedben folyó munkákba.</p> <p>Több szakember bevonása a konkrét feladatokba.</p> <p>A problémákra, szükségletekre konkrétan célzott feladatok és célok megfogalmazása.</p>
<p>A közösségi munka új irányai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • környezettudatos nevelés • sportudvarokban programok szervezése • utcai csellengők megszólítása • helyi köz és civil kezdeményezések támogatása, 	<p>A Kapocs Alapítvánnyal szorosabb szakmai együttműködés kialakítása.</p> <p>Önkéntesek bevonása, verbuválása és megfelelő motiválása a negyedben folyó munkákba.</p> <p>Több szakember bevonása a konkrét feladatokba.</p> <p>A problémákra, szükségletekre konkrétan célzott feladatok és célok megfogalmazása.</p>
<p>Sportudvarok: ZÖFI és Kapocs Alapítvány együttműködése</p> <p>Magdi újság: Szigony Alapítvány és ZÖFI együttműködése</p> <p>Érdekképviselői munka: Nap Klub, a ZÖFI és a RÉV8 együttműködése</p>	
Nap Klub	
MNP-ben való aktív részvétel	Források
<p>Civil hálózatépítési munka felvállalása a programon belül és magában a kerületben. Ennek fontosabb irányai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új tervek, civil kezdeményezések támogatása • Civil kompetenciafejlesztés és ennek koordinációja. Civilek képzése, esetmegbeszélés, szupervízió szervezése. 	<p>Források</p> <p>Civil koncepció, stratégia</p> <p>A konkrét feladatokban kompetens szakemberek bevonása a projektekbe.</p> <p>Humán erőforrás növelése a szervezetben.</p> <p>Képzések szervezése.</p> <p>Lakossági szükségletfelmérés, kérdőíves</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Közös ügyek felkarolása és képviselése. • Állampolgári részvétel erősítése és az önkormányzat felé való megjelenítése. 	vizsgálat.
Alternatív napközbeni gyermekellátás biztosítása.	Együttműködés a Fővárosi Tanodával.
Konfliktuskezelés és agressziókezelés, utcai szociális munka és a fiatalok bevonása a projektekbe.	Gyerekek elérése. Önkéntes Központtal való szorosabb együttműködés.
Érdekképviselői munka: Nap Klub, a ZÖFI és a RÉV8 együttműködése	
Muro Phral	
A jelenleg folyó munkák folytatása: <ul style="list-style-type: none"> • kézműves foglalkozások • gyerekek képességeinek a fejlesztése • baba-mama klub • cigány pasztoráció 	A negyedben lakó romák jobb elérése. Az iroda felújításának a befejezése és alkalmazott foglalkoztatása. Kapacitásbővítés a szervezeten belül.
Új irányok: <ul style="list-style-type: none"> • családi és gyereknapok és sportfoglalkozások szervezése • családsegítés • fiatalok mentorálása. 	Célzottabb kompetenciák elérése a konkrét feladatokhoz. A Magdolna negyedben működő egyházi szervezetekkel és önkéntesekkel való szorosabb együttműködés.
A program és a civilek média megjelenésének segítése a meglévő média kapcsolatokon keresztül.	

Összefoglalva, a civil stratégia legfontosabb elemei egyrészt a forrásszerzésben, a kompetenciafejlesztésben való civil együttműködés, valamint a szakmai kompetenciák tisztázása és fejlesztése. A stratégia másik fontos csoportja a nyomásgyakorlás és az érdekképviselőben való együttműködés, a civil szektor látható és nem megkerülhető kritikus érdekképviselet tömeggé való válása. A stratégia harmadik pólusa a kommunikáció, mely kiterjed a lakossági participációs, horizontálisan a civil szektoron belüli, és vertikálisan a politikai szektor felé megvalósuló kommunikációra.

III. A projekteredmények összefoglalása

A projekt tapasztalata, hogy a Magdolna–negyedben dolgozó civil szektor alapvetően konfliktusmentes, így adva vannak a feltételei annak, hogy hosszabb távon együtt tudjanak dolgozni egymással. A civilek és a RÉV8 tisztán látja, hogy melyek a fejlesztendő gyengeségek, problémák, és jelenleg nem érezhetőek olyan konkurenciaviták, határproblémák sem, melyek az együttműködést akadályoznák.

A civilek és a Magdolna Program jövőbeni sorsát sokkal inkább a működési feltételek (anyagi és emberi erőforrás) hiányosságai és a politikai bizonytalanság befolyásolhatják negatívan. Ezek olyan külső tényezők, melyeket jelenleg a szervezetek kevésbé tudnak befolyásolni, mindezeknek inkább kiszolgáltatottak. A projekt pozitív eredménye, hogy a civil szervezetek megerősítették egymást abban, hogy még ilyen nehéz körülmények között is kísérletet tesznek a program és a tevékenységek folytatására.

A civilek által megfogalmazott Magdolna-vízió megvalósításához a legfontosabb feltétel, hogy a szervezetek folytathassák már folyó munkájukat, és tevékenységeiket bővíteni tudják. Ehhez egyrészt szükséges a futó MNP programoktól való „függőség” csökkentése azáltal, hogy a civilek megerősítik magukat és együttműködésüket. A vízió megvalósulásának feltétele, hogy a civilek és a lakosság megkerülhetetlen tényezője legyen a kerületnek. Ehhez jó, kivitelezhető civil érdekérvényesítő stratégiára, magas színvonalú participációs munkára, a civil szektorban kompetenciafejlesztésre, célzott és szükségletközpontú szolgáltatás-együttesre van szükség.

Ezek szükségességében a résztvevők között konszenzus alakult ki és a fókuszcsoporthoz való találkozáson egy-egy elköteleződés és feladatvállalás is született a stratégiai projektek megvalósításának az irányában.

E konszenzus termékeny talajként szolgálhat az érintett civil szervezetek konkrét munkatervét és további együttműködéseit érintő részletes stratégia kidolgozásához, amely a jelen projektet követően egy következő lépés.

1 sz. melléklet

Interjúvázlat

Magdolna–negyedben működő civil szervezetek közötti együttműködés fejlesztéséhez

I. Magdolna-negyedben elvégzett eddigi / jelenleg folyó munkák feltérképezése (20 perc)

- Milyen munkáik voltak eddig a negyedben? (foglalja össze)
  - célcsoport,
  - terület (lokálisan)
  - munka jellege
  - anyagi források
  - felhasznált emberi erőforrás
  - partnerségek
    - önkormányzat
    - RÉV8
    - Egyéb civilek
    - Mások???
  - Mikor kezdődött, mióta tart a projekt?- A 'RÉV8 –projekt' előtt, annak keretében, attól független?
  - Lezárult/ még folyik a projekt?
- Mi a tapasztalata a projekttel kapcsolatban a következőkről:
  - Van-e valamilyen meg nem valósult cél, ötlet, programelem? Indokolja.
  - Milyen tapasztalatai vannak a partnereiről/ a többi szervezetről, munkáikról (pl. átfedések, konkurencia problémák, párhuzamosságok, szakmai kérdések, stb.)
  - Eredményesnek tartja/nem tartja- miért:
    - Szakmai eredmények
    - Kapacitási kérdések (ember, anyagi)
    - Partneri kérdések

II. A negyedben tervezett tevékenységek (20 perc)

- Ua. mint előző kérdésnél
- Mi szükséges ahhoz, hogy a tervezett munkák
  - elinduljanak
  - sikerrel záruljanak(anyagi források, partnerségek, emberi erőforrás, kapacitások, infrastruktúra)
- Melyek az akadályozó tényezők? (együttműködések, konfliktusok, kapacitások, erőforrások, stb.)
- Milyen elvárásai vannak az önkormányzat, a RÉV8, a többi civil szervezettel szemben?

III. Igénynek és szükségletek listázása (15 perc)- ha még ezek nem derültek ki

- Melyek a jó/rossz partnerség attribútumai (elvárások a hatóságok, civilek, önkormányzat(ok), RÉV8, önkéntesek, stb.) (*ideáltípus*)
- Van-e valamilyen víziója a Magdolna-negyedben folyó fejlesztésekről, eredményekről? Hogyan nézne ez ki ideális esetben?
- Mire van szüksége ahhoz, hogy itt tudjon dolgozni hosszú távon- személyes szükségletek, szervezeti igények (*szükségletek, érdekek*) – kezdje a legfontosabbal és haladjon a kevésbé fontos felé?

- Vannak-e és melyek azok a mobilizálható erőforrások (a Magdolna Negyében dolgozó civilek között, önkormányzatnál, saját szervezetében), melyek a szervezetek/szakemberek munkáját segíteni tudná? *(bővíthető javak)*

2. sz. melléklet

Összefoglaló és vitaanyag a fókuszcsoportos találkozóhoz

A találkozó helyszíne és időpontja:
2009. november 17. ZÖFI,
Bp.1086 Karácsony Sándor utca 22/B
Moderátorok: Balogh Eszter- Fellegi Borbála

A fókuszcsoportos beszélgetés egy irányított, strukturált moderált ülés. Célja, hogy a civil szervezetek és a RÉV8, - mint a Magdolna- program koordinátora- meghatározza a megindult program(ok) jövőbeni fenntarthatóságának a kérdéseit az esetleges újabb tevékenységek irányvonalainak a területeit, a szervezetek közötti együttműködések dimenzióit, a közös munka megvalósításának a feltételeit. A fókuszcsoportos találkozó outputja egy stratégiai programterv alappilléreinek a meghatározása és a megvalósuláshoz szükséges folyamatok tisztázása.

A beszélgetés tartalma és struktúrája egy korábban lezajlott interjú vizsgálat eredményeire alapul. Jelen vitaanyag ezeket az eredményeket összegzi.

1. A civil szervezetek jövőjét meghatározó infrastrukturális és forrásokkal kapcsolatos nehézségei- a fenntarthatóság finanszírozási kérdései

A szervezetek mindegyike rendelkezik irodával. Az ingatlanok ugyanakkor nem túl jó állapotúak, sok esetben vizes, sokszor további nagy költségekkel járó felújítást igénylő helységek. A helységek általában komolyabb rendezvényeket, találkozókat valószínűleg nem tudnak befogadni, általában a szükséges irodai munkák és ügyfélfogadásra alkalmasak.

Az egyik legnagyobb nehézség, hogy a szervezetek vagy egyáltalán nem rendelkeznek fizetett alkalmazottal, vagy azok létszáma radikálisan csökkent az évek során. Ez a kapacitáshiány az életben maradásuk lehetőségét komoly mértékben befolyásolja. A kapacitáshiány hatást gyakorol a pályázási intenzitásra, a folyó munkák hatékonyságára.

A fizetett munkaerőt potenciálisan kiváltó önkéntesekkel folyó munka sokszor nehézségekbe ütközik. Összesen egy szervezet tud alkalmanként az önkénteseknek ösztöndíjat adni. A többi esetben ezek az önkéntesek térítés nélkül dolgoznak, nem ritka, hogy az önkéntesek költségeit sem tudják fizetni (pl. útiköltség). Az önkéntesek verbuválása komoly kihívást jelent a civilek számára. Belőlük kevés van és végzettségük, érdeklődésük sokszor nem találkozik az éppen aktuális kereslettel sem.

A szervezetek azt állítják, alapvetően forráshiányosak. Kiadásaikat és programjaikat pályázati forrásokból fedezik, de arra is van példa, hogy munkák fedezet nélkül futnak le. A hiány miatt több esetben a működési költségek fedezése nehézségekbe ütközik, arra is van példa, hogy a vezető saját pénzéből tartja fent a szervezetet.

A civilek többségének az elsődleges forrása a Magdolna-negyed program pályázatai. Összesen két civil szervezet rendelkezik közszolgáltatási szerződéssel; és hárman pályáznak országos, minisztériumi, uniós és külföldi szervezetek által kiírt pályázatokra is.

A többi szervezet ezekhez a pályázati forrásokhoz azért nem tud hozzáférni, mert vagy a szakmai profilja annyira speciális, hogy nem tud megfelelni a kiírásoknak; vagy nincsen kapacitása a pályázatfigyelésre és írásra; vagy egyszerűen nem rendelkezik az ehhez szükséges kompetenciákkal.

Kapacitáshiány miatt adománygyűjtéssel és a for profit szektorral való kapcsolatépítésre nincsen mód.

- Ingatlanhasználat adott
- humánerőforráshiány (fizetett és önkéntes)
- forráshiány

2. A civil szervezetek kompetenciái

A civilek tevékenységének a palettája eléggé színes. A programok többsége a gyerekek beilleszkedését és fejlesztését, a családok segítségét, és az önszerveződést, a partnerség építést célozzák meg. Vannak szervezetek, amelyek projektkoordinációval, zöldesítéssel közösségfejlesztéssel és művészeti programokkal is foglalkoznak.

A sokféle célcsoport és profil között mégis létezik egy közös nevező, mely majd mindegyik szervezet számára fontos ügy: a gyerekek, kamaszok. A civilek állítása szerint hosszú távon ezzel a társadalmi csoporttal érdemes foglalkozni.

Ebben a dimenzióban a főbb tevékenységi területek a következők:

- Gyerekprogramok (készségfejlesztőtől a szabadidős foglalkozásokig)
- Találkozóhelyek biztosítása
- Segítő találkozások és szolgáltatások
- Útmutatók, kiadványok, újság kiadása
- Média megjelenések
- Képzés, fejlesztés
- Kortárs-segítő csoportok

- Célcsoport és kompetencia: gyerekek és fiatalok

A programok meg nem valósulásának három oka van:

1. kudarcos pályázat
2. humánerőforrás és pénzhiány
3. kompetenciahiány (pl. programhirdetési nehézségek)

A közeljövőre tervezett feladatok dimenziói:

- módszertani súlypont növelése
- képzés
- újságok, kiadványok
- gyerekprogramok
- a jelenlegi programok folytatása
- kapcsolatfelvétel kerületen kívüli civil szervezettel
- közösségfejlesztés

Tervek:

- Jelenlegi kompetenciák erősítése
- Új kompetenciák
- Új célcsoportok
- Kapcsolatépítés
- PR

- idősebbek bevonása.

3. Kapcsolatok és együttműködés

3.1. Civilek kapcsolata egymással

Nagyon pozitív eredmény, hogy a civilek ismerik egymást, s nagyvonalakban tudják ki mivel foglalkozik. A valódi kooperáció mégis ad hoc jellegű és a munkakapcsolat általában támogatási nyilatkozatok kiadásában merül ki, melynek okai a következők:

- az információik nem elég pontosak arról, hogy konkrétan ki milyen munkát végez a negyedben
- nincsen információ arról, hogy a szervezetek milyen emberi erőforrásokkal rendelkeznek
- nincsen információ arról, hogy a civilek milyen egyéb más kompetenciákhoz tudnának hozzáférni akár kerületen kívülről akár önkénteseken keresztül.
- eddig nem született olyan döntés, elhatározás arról, hogy az együttműködésüket elmélyítsék.

Együttműködés a civilek között:

- Ad hoc jellegű
- Információhiány
- Elhatározás hiánya a szorosabb kooperáció érdekében

A kapcsolatfelvétel nehézségei:

- Léteznek olyan civil szervezetek, melyek csak konkrét feladatok és kompetenciák mentén tudnak kooperálni, míg számos szervezet inkább programszervezéssel foglalkozik.
- Annak ellenére, hogy a kereslet és a szükséglet adott, a roma szervezetek nem elérhetőek a civilek számára.

Elvárások egymással szemben:

- Tiszteljék egymás kompetenciáit
- Az együttműködés konkrétumok mentén folyjék, mivel a munkavégzés során sokszor változik a 'kliensek' szüksége
- Pontosan ismerjék egymás tevékenységét, működését, kompetenciáit és ez legyen nyilvános
- Élő, mindennapi kapcsolat
- Rendelkezzenek kommunikációs normákkal
- Egyenrangú kapcsolat, ne alakuljon ki függőség a szervezetek között
- A partnerek rendelkezzenek megfelelő és korszerű kompetenciákkal

A jó partneri kapcsolatok kialakulását, működtetését akadályozó tényezők:

- Nincsen a kerületben generációs felfrissülés: új fiataloknak kellene több lehetőséget biztosítani
- Önkéntesek hiánya
- A Köztámhálónak több lehetőséget kellene adni
- Pártviszályok felaprózzák, ellehetetlenítik a terveket, így szabályozni kellene a képviselőtestület munkáját.
- Nincs kapcsolat az üzleti szférával
- Forráshiány, lerobbant helyiségek
- A lakosságcsere óta az új szükségletek nincsenek feltérképezve
- Nincsen a civilek között stratégiai együttműködés
- Ötletlopás
- Információval való visszaélés

Együttműködés feltételei:

- Kompetenciák mentén zajló munka
- Hatékony kommunikáció
- Egyenrangú, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat

Együttműködés külső feltételei:

- Generációs felfrissülés
- Több önkéntes
- Több forrás
- Jobb minőségű helyiségek
- Jobb kapcsolatokat az önkormányzattal és a for profit szektorral

3.2. RÉV8 és a civilek közötti kapcsolat

Civil gondolatok a RÉV8-ról

A RÉV8 helyzete igen speciális a Magdolna Programban. A civilek a szervezettel szemben meglehetősen kritikusak: a RÉV8 identitása, pozíciója nem egyértelmű, a szerepe folyamatosan változik, nem ismerik eléggé a civileket. A civilek nem tudják hol helyezkednek el a „RÉV8 fejében.”

Ugyanakkor azok a szervezetek, melyek mindennapos munkakapcsolatban állnak a RÉV8-al, az együttműködést olajozottnak, rugalmasnak értékelik; ez alól egy szervezet képez kivételt.

A RÉV8 jelenleg a civileket főként abban segíti, hogy a köztéri munkákban a munkák megvalósulását (pl. területfoglalási engedélyek ügyében közbenjár) lehetővé teszi, és segíti a kiadványok megjelenését.

A civil szervezetek elvárása a RÉV8-al szemben

- Vonják be a civileket a tervezési és ne csak a végrehajtási szakaszba
- Vonják be a civileket a programértékelésbe is és ismertessék meg az elemzési szempontokat. (Kesztyűgyárban megvalósult)
- RÉV8 legyen az ütemezésben kiszámítható: mikor történik a fejlesztés és milyen forrás lesz hozzárendelve
- Adja át a felelősséget bizonyos ügyekben

- Rendeljen pénzt a munkákhoz
- Legyenek közös céljaik
- Merjen bevonní külsős embereket a projektjeibe.
- RÉV8 tegye átláthatóvá a rehabilitációs programot
- Ne tartsa vissza az információt legyen átlátható
- Működési feltételek biztosításában segítse a civileket
- A helységpályázaton nyert civilek helységeivel kapcsolatos vitáit kezelje és zárja le, tegye a helységeket esztétikusabbá
- Legyen egy élő kommunikáció a civilekkel
- Ne hivatkozzon mindig az önkormányzattal való konfliktusára, mivel ebbe a civilek nem látnak bele és csak információkat csepegtetnek számukra.
- Adjon legitimitást a civileknek
- Segítsen az önkéntesek verbuválásában pl. közös PR tevékenységgel

A RÉV8 gondolatai a civilekről

Elmondásuk szerint a szervezet ütközőzóna lett az önkormányzat és a civil szektor között és bár a program gazdája, koordinátora, döntési kompetenciái eléggé korlátozottak. A civil szervezetekkel a kapcsolatuk általában jó. Civil feladatnak alapvetően közösségfejlesztési és humán programok szervezését tekintik.

A Kesztyűgyár civilekkel szembeni elvárása:

- A gyerekek szemében legyen a civilek reputációja elég magas ahhoz, hogy a házban egyedül merje hagyni a civil szervezeteket
- Vonjanak be roma segítőköt a programjaikba.
- Tudjanak nagy csoportot is vezetni
- Kompetensebb (a közegben jobban közlekedő) önkéntesekkel dolgozzanak
- Az önkéntesek közötti fluktuáció csökkenjen
- Valahogyan tudják kezelni az emberi kapacitásokkal és a forrásokkal kapcsolatos problémáikat.

A RÉV8 maga úgy gondolja, hogy a jó szakmai munkát meg kell fizetni, nem várja el a karitatív munkát, maga is fizetne többet és pontosabban, de ez rajtuk kívül álló okok miatt nem mindig sikerül.

A RÉV8 elvárásai a civilektől a közös munkavégzésben

- Legyen önálló aktivitásuk
- legyen saját elképzelésük
- Legyen saját forrásuk céljaik megvalósításához
- Vállalják fel a lakók felé a kommunikáció feladatát

A civil szervezetekkel való kapcsolat problémái:

- A civilek időről időre eltűnnek. Nincsen folyamatos kapcsolat velük.
- Nem tudni a projektjeikről, mikor mit csinálnak

- Nem jelzik, hogy van-e és milyen kapacitásuk.
- Nem jól kommunikálnak, nem adnak visszajelzéseket a levelekre és a programokra.

Együttműködés feltételei (civil narratíva):

- Egyenrangú a program minden fázisán átívelő átlátható és kiszámítható együttműködés
- Átláthatóság
- Élő kommunikáció, kapcsolat
- Rendezze az elmélyült jelenleg le nem zárt konfliktusait

Együttműködés feltételei (RÉV8 narratíva):

- Kompetenciafejlesztés a problémás csoportokkal kapcsolatosan
- Önkéntesek kompetenciaalapú megválogatása és a fluktuáció csökkentése
- Aktivitás, saját elképzelések képviselője
- Rendelkezzenek saját forrásokkal
- Vállalják a lakosok felé a kommunikációs feladatokat
- Folyamatos, élő kapcsolat és kommunikáció

A RÉV8 civilekkel való kapcsolatát nagyon megnehezíti, hogy az önkormányzattal ellentmondásos a viszonyuk. Döntéseiket nem tudják megindokolni a civil szervezetek felé, mivel sokszor utasításokat kell végrehajtaniuk, ami akadályozza az egyenrangú kommunikációt. A RÉV8 önkormányzattal való kapcsolata a következő dimenziókban problémás:

- Az önkormányzat nem ad a RÉV8-nak autonómiát
- A RÉV8 és az önkormányzat tulajdonképpen előterjesztéseken keresztül kommunikál
- Tulajdonosi attitűdöt folytat a projektbonyolító RÉV8-al szemben
- Projekt menetét a politikai harcok lassítják
- Az önkormányzat van, hogy párhuzamos projekteket futtat és a feladatokat nem delegálja feléjük.

A civil szervezeteknek az önkormányzattal nincsen mindennapi élő kapcsolata.

A civilek elvárása az önkormányzattal szemben

- A civil ügyeknek legyen gazdája.
- Az önkormányzat és a civilek között szűnjön meg a rivalizálás, legyen a civileknek tekintélyük, elismertségük, támogatásuk.
- Az önkormányzat helyezzen ki bizonyos feladatokat. Szűnjön meg a látszólagos munkakapcsolat és véleményeztetés.
- Ne tegye a civileket tőle függővé, legyen egyenrangú a kapcsolat.
- A kapcsolatot ellehetetlenítő bürokrácia az ügyekkel kapcsolatban csökkenjen
- A munkában támogassa meg a civileket az önkormányzat.

Együttműködés az önkormányzattal:

- Partneri kapcsolat
- Egyenrangú kommunikáció

A RÉV8 és a civil szervezetek sem rendelkeznek jó kapcsolatokkal a szociális és oktatási intézményekkel. A közintézmények állításuk szerint vagy nem tudnak róluk, vagy ha igen, akkor az együttműködést nem támogatják. Ez alól a Kesztyűgyár és az óvoda kapcsolata képez kivételt.

dr. Balogh Eszter
dr. Fellegi Borbála